

YUSUF SURESİ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَاتَّبَاعِهِ أَجْمَعِينَ
سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ
سُبْحَانَكَ لَا فَهْمَ لَنَا إِلَّا مَا فَهَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ
رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي
وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي
وَأَقِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

Hamd Âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salât ve selam Resûlümüz Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem), onun ailesinin, ashabının ve onlara güzellikle tabi olanların üzerine olsun.

Ya Rabbi! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Senin bize öğrettiğinin dışında bizim ilmimiz yoktur. Şüphesiz sen, her şeyi en iyi bilen, her işi hikmetli olansın.

Ya Rabbi! Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Senin bize gerçeği anlattığının dışında bizim anlama imkânımız yoktur. Şüphesiz sen çok cömertsin ve çok ikram sahibisin.

Ey Rabbim! Göğsümü ferah eyle, işimi kolaylaştır. Dilimin bağını çöz de sözümü anlasınlar.

Ben işimi Allah'a bırakıyorum. Şüphesiz Allah kullarını görendir.

Yusuf Suresi Peygamberimiz'e (sav) teselli niteliğinde gelen surelerden birisidir. Yahudiler ve müşrikler zaman zaman farklı konularda soru sormak için Resûlullah'a (sav) gelirlerdi. Bu sorular aslında iman etmeye yönelik değil de karşılarındaki peygamberi küçük düşürmeye, onun kendilerince inandıkları bilgisizliğini ortaya çıkarmaya yönelik sorulardı.

Bu sure Peygamberimiz'e (sav) hüzün yılında indirilmiştir. Hüzün yılı nedir? Resûlullah (sav) çok yakın tarihlerde kendisini büyüten amcasını, hanımını ve bir diğer amcası Hz. Hamza'yı da kaybetmiştir. Üst üste sevdiklerinin vefatlarını görmüştür hayatının bu döneminde. Ama özellikle babası yerine koyduğu amcasının müşrik olarak vefat etmesi ayrıca bir üzüntüdür kendisine. Hanımı Hz. Hatice'nin vefatıysa bu hayatta kullar içinde en yakın dayanağını kaybetmesidir. O kadar hüzünlenmiş, o kadar üzülmüştür ki bir teselli olarak Miraç bu iki vefattan sonra gerçekleşmiştir.

Aslında Miraç, Allah tarafından Resûlullah'a (sav) bir teselli hediyesi gibidir. Babası daha Resûlullah (sav) doğmadan vefat etmişti. Annesi çok küçük yaşta vefat etmişti. Evlat ölümlerini de çok üst üste yaşayan bir peygamber görüyoruz. Amcasını, hanımını da kaybettikten sonra gerçekten çok yalnız ve hüzünlü hissettiği bir dönemde miraca yükseliyor. Orada peygamberlerle buluştuğunda, Allah u Teâlâ'nın huzuruna kadar yükseldiğinde teselli buluyor. İşte bu sure de aynı dönemde indirilmiştir.

Yusuf Suresi için muhakkak duymuşsunuzdur "hüzünlü, kederlenen Yusuf Suresini okusun" denir. Çünkü içinde hakikaten çok fazla keder, üzüntü, dert, gam ve bunların nasıl aydınlığa kavuştuğunu gösteren sahneler vardır. Resûlullah'a (sav) da bütün bunlar sureyle haber verilmiştir.

Yusuf kelimesi "eseף"ten geliyor. Eseף 'hüzün ve keder' demek. Aslında Yusuf'un (as) kendi isminin anlamı hüzünlü, kederli, esefli olan demek. İnsan hakikaten isminden de bir pay alır kaderinde. Yusuf aleyhisselamda da öyle olmuş. Yusuf'un (as) çok zorlu, kederli bir hayatı var. Surenin Resûlullah'ın (sav) da en hüzünlü olduğu yılda gelmesi hikmetle seçilmiş.

Yusuf kelimesi İbranice kökenli bir kelime. Bu sureyi anlamak için önce Hz. İbrahim'i tanımamız lazım. Neden ben bu temellendirmeye geri döndüm de suredeki ayetlere devam etmedim? Çünkü bu giriş kısmında eğer dikkatinizi verirsek, Hz. İbrahim ve Hz. Musa hakkında çok ciddi bilgiler edineceğiz.

Peygamberler birbiriyle gerçekten zincirlenmiş halkalar gibi. Birini diğerinden ayıramıyoruz. Muhammed Emin Yıldırım hocamız dersinde çok güzel bir örnek verdi. **"Resûlullah (sav) upuzun bir zincir halkasının en sonuna gelen bir halkadır. Onun öncesinde upuzun bir silsile var. Evet, biz Resûlullah'ı (sav) çok seviyoruz. Bilmeliyiz ki o çok uzun bir mirasın en son tamamlayıcı bir parçası. Onun öncesindekileri de bilmemiz lazım ki Resûlullah'ı (sav) doğru bir yere koyabilelim. Biz peygamberlerimizi tanımadığımızda kendi peygamberimize karşı da doğru yaklaşmamış olacağız."**

Allah-u Teala İslam'ın Hz. İbrahim'in dini olduğunu söylüyor. Hz. İbrahim için, o Hanif bir kimseydi. Bir tek Allah'a, tek bir ilaha inanırdı, diye Kur'an'dan öğreniyoruz. Şimdi biz Hıristiyanlık, Yahudilik gibi farklı dinlerden bahsediyoruz. **Aslında hepsi tümünde İslam'dır. Yani Haniftir. Haniflik tek bir ilaha inanmak demektir. Diğer dinlerin getirilişi de İslam'ın tamamlanma sürecidir.** Bu konuyu da biraz açmak istiyorum.

Bir çocuk kreşe gittiğinde de okula gidiyordur, anaokuluna gittiğinde de okula gidiyordur, ilkokula, ortaokula, liseye, üniversiteye gittiğinde de okula gidiyordur. Hatta siz yüksek lisans yapan, doktora yapan, profesör olmak için çalışan bir insana sorsanız, *sen nereye gidiyorsun?* diye, o da size okula gittiğini söyleyecektir. Ancak anaokulunda görülen eğitimle, ilkokulda, lisede görülen eğitim bir değildir. Lisedeki eğitimle de doçentlikte görülen eğitim bir değildir.

Bunların her birinde farklı detaylarla, materyallerle farklı seviyede eğitim alır insan. Ama temelinde bunların hepsi okuldur, eğitimidir. Bir bütündür ve kendi içinde tamamlanır.

İslamiyet'e baktığımız zaman Allah u Teâlâ Hz. Adem'den beri İslam'ın temellerini atmıştır. Peki **neden ilk günden beri Kur'an'ı Kerim değil?** Çünkü hem dünyayı, hem insanları hem bizim seviyemizi en mutlak ve kemal olan dine aşamalarla hazırlamıştır. Bunu okul sürecindeki senelerin basamakları gibi düşünebilirsiniz. İnsanlığın ilk çağlarında üretilenler ve sahifeler, orta çağda üretilenler, son dönemde üretilenler ve İslamiyet ile birlikte kıyamete kadar bize bırakılan bir din.

Esasında İslamiyet'e kadar gelmiş olan peygamberler İslamiyet'in bir parçasıdır. Onlar bu dinin temellerini atmışlardır. Temelin en büyük parçalarından birini yerleştiren kişi de Hz. İbrahim'dir. Zaten Peygamberimiz'in (sav) doğumu da Hz. İbrahim'in duasının bir tecellisidir. Hz. İbrahim'in ettiği dualarla Resûlullah'ın (sav) hayatı doğrudan bağlantılı ve ilgilidir.

Bakara Suresi 124. Ayette Allah u Teâlâ Hz. İbrahim'i tüm insanlığa iman ve önder seçtiğini bize haber veriyor.

"Bir zaman Rabbi İbrahim'i birtakım emirlerle sınımış, İbrahim onların hepsini yerine getirmiş de Rabbi şöyle buyurmuştu: "Ben seni insanlara önder yapacağım." İbrahim de, "Soyumdan da (önderler yap, ya Rabbi!)" demişti. Bunun üzerine Rabbi, "Benim ahdim (verdiğim söz) zalimleri kapsamaz" demişti."

H. İbrahim bütün insanlığın, bütün ümmetlerin imamı ve önderi, hepimizin atası. Böyle bir konumu var. Gelecek nesillerden sapkınlığa yönelmemesi için bir duası ve bu konuda büyük bir endişesi var. Hz. İbrahim kendi yaşadığı dönemde çok az bir insana sahip etrafında. Ama onun gelecekle ilgili duaları var. **Gelecek yıllarda bir önder, peygamber çıkmasını istiyor.** Bu konuda dua ediyor. Zürriyetinin, geniş resimde ise ümmetin sapkınlardan olmaması hususunda de büyük bir endişe duyuyor.

Öncelikle Hz. İbrahim'in soyunu inceleyelim:

H. İbrahim'in soyu iki koldan devam ediyor.

1. H. İsmail. Kurban hadisesinden tanıdığımız bir peygamber.
2. Diğer kolu ise H. İshak'tır.

İkisi de H. İbrahim'in oğludur. H. İsmail'in birçok neslinin devamından sonra H. Muhammed (sav) doğuyor. H. İbrahim, İsmail, birçok nesil, birçok peygamber, sonra H. Muhammed (sav) geliyor.

İshak soyuna baktığımız zaman H. İshak. H. Yakup'un 12 oğlu var. Biri de Yusuf. Dikkat ederseniz H. İbrahim'in soyundan iki koldan peygamberlerin geldiğini görüyoruz. H. İsmail üzerinden nesiller devam ediyor.

Diğer tarafa baktığımızda; İshak, Yakup, 12 oğul, 12 oğuldan birisi de Yusuf. Yani yine bir peygamber karşımıza çıkıyor. Hz. İbrahim'den gelen neslin iki kolundan da peygamberler geldiğini görüyoruz. *Hz. İbrahim'in mirası Yusuf'a (as) kadar uzanmış bir mirastır. Diğer koldan da Hz. Muhammed'e (sav) uzanmış bir mirastır.*

Tekrar edecek olursak, **Hz. İbrahim baba. İki oğlu var: Hz. İsmail, Hz. İshak. Hz İsmail'in soyundan birçok nesiller geliyor. Sonra Hz. Muhammed (sav) son peygamber geliyor. Onun evvelinde Hz. İshak soyundan gelenler; Yakup (as) var. Ondan 12 tane oğul oluyor. Onlardan biri de Hz. Yusuf (as). Dolayısıyla bütün peygamberlerin atası aslında Hz. İbrahim'e (as) dayanmış oluyor.**

-İbrahim'e kadar olan kısmı tenzih ediyorum. Hz. Adem ile Hz. İbrahim arasında da peygamberler var. İdris, Nuh, Hud, Salih, İbrahim. Onları tenzih ediyorum.-

Şimdi biraz diğer kitaplardaki konumlara bakalım. İncil'deki bağlama göre Hz. İbrahim'e toprak vaat edildi. Yani Hıristiyanlar Allah'ın Hz. İbrahim'e toprak vermek için bir söz verdiğine inanıyorlar. Kur'an'da ise Allah Hz. İbrahim'e toprak vaat edilmez. Hatta Hz. İbrahim'in evi bile yoktur. Karısıyla çocuğunu çölün ortasında yalnız bırakmak zorunda kalmıştır. Bir yerde kalıcı olarak yaşayamamıştır. Göçebe bir hayatı olmuştur. Hiçbir toprak parçası İbrahim'in olmamıştır Kur'an'da. O yersiz, yurtsuz ve ailesinden uzak bir yaşam sürmek zorunda kalmıştır çok uzun yıllar boyunca. Ancak İncil'deki inanişe göre İbrahim'in toprak parçaları olacağına dair bir görüş var.

Onların toprak beklentisi önemli. Çünkü Yahudiler ve Hıristiyanların dini kimliği özellikle Yahudilerin İbrahim'e (as) verilen söze bağlı. **Allah u Teâlâ'nın Hz. İbrahim'e bir vaadi var, doğru. Ama aslında bu ümmet vaadi, bir nesil vaadi.** Allah'ın dininin dirileceği kol İbrahim'in nesillerinden ortaya çıkacak, çıktı da. Resûlullah (sav) bu soydan geliyor. Bizim inandığımız miras da budur. Ama Yahudilerin ve Hıristiyanların inandığı miras toprak parçasına sahip olacakları yönünde. Bu yüzden bugün Kudüs bölgesindeki yerlere, Filistin halkına bu kadar eziyet etmelerinin sebebi oranın zaten sahibi olduklarına inanmaları. Allah'ın o bölgeleri onlara verdiğine dair bir söze inanıyorlar. Bu sebeple orada kendilerini sahip gördükleri için saldırmaktan çekinmiyorlar. Tabii ki bu onların yaptıklarını aklamaz. Sadece onların penceresinden sebebini açıklamaya çalışıyorum.

Şimdi Kur'an'a dönelim. Neden Yusuf Suresi bu kadar önemli? İsrailoğulları derken kasıt nedir? **İsrailoğulları'ndan yani Yahudilerden kasıt Yakup'un (as) oğullarıdır.** Aslında Yahudilik de, Hıristiyanlık da öncesinde indirilen sahifeler de İslam'ın temellerini atan parçalardır demiştik. Çünkü onları da gönderen Allah u Teâlâ'dır. **Ancak biz bugün diyemeyiz ki, o zaman ben Hıristiyan olayım, Yahudi olayım. Zaten onları da Allah göndermişti.** Böyle bir şeyi söyleyemeyiz. Tıpkı şöyle diyemeyeceğimiz gibi. **O zaman ben tekrar anaokuluna, ilkokula, ortaokula gideyim. Zaten hepsi okul, diyemeyeceğimiz gibi eğitim sürecimizde.**

Yani üzerine koyarak devam etmek zorundayız mezun olmak istiyorsak. Dinde de geriye dönüş yapamayız. Orası tamamlandı. Değiştirilen, yanlış hâle getirenler çıkartıldı, düzeltildi. İhtiyaç olan bilgiler üzerine eklendi. En son kemâle ermiş din olarak İslamiyet bize verildi. (Kaldı ki onlar kitaplarını değiştirmek suretiyle Allah'a isyan ettiler. Bugün tercih edilecek olan İncil, Tevrat, Zebur kendi hâllerinde değildir. Doğru kalan kısımları ise son peygambere, dinin O peygamber ile kemâle ereceğine dair atıflar yapmaktadır.)

İsrailoğulları derken Yakup oğulları kastedilmektedir dedik Allah da bu soya birden fazla peygamber vermiştir. Zekeriya, Yahya, Harun, Musa gibi birçok peygamber. Fakat İsrailoğulları peygamberlerine saldıran, hükümlerini duymak istemeyen, onları öldürmeye kalkan, onlara zarar veren, onları yok etmek isteyen bir nesil oluyorlar. Yani kendilerini dindar görmek istiyorlar. Diğer taraftan dindar görmelerine engel olacak durumlar var. Çünkü dindar değiller, dindarmış gibi olmak istiyorlar. *Biz Rabbimizi çok seviyoruz. Evet, ama bize karışmasını da istemiyoruz. Fakat bir taraftan da ilimle uğraşıyorlar, derinleşiyorlar ilimde. Ama nefisleri söz konusu olduğu zaman bir uyarı almaya tahammülleri hiçbir şekilde yok. Bir peygamber tarafından bile olsa asla uyarılmak istemiyorlar. Asla kısıtlanmak istemiyorlar. Hep kendi nefislerinin, arzularının, kendi doğrularının peşinden gitmek istiyorlar. Ve buna karşı çıkan bir peygamber bile olsa yok etmeye hep hazırlar.* Böyle bir nesil İsrailoğulları.

Hz. Yusuf'un (as) Mısır'a hükümdar olmasıyla İsrailoğulları Mısır'a yerleşiyor. Ancak bir zaman sonra Mısır halkı sonradan gelen İsrailoğulları'nı tehdit olarak görmeye başlıyor. Neticede zamanla köleler haline gelmiş oluyorlar. Böylece Musa'nın (as) kıssası meydana geliyor. Yusuf (as) döneminde -hikâyenin ilerleyen kısımlarında göreceğiz.- Yusuf (as) aslında Mısır'da yaşayan birisi değil. Mısır'ın dışındaki bir bölgede yaşıyor ailesiyle. Ancak abileri onu kuyuya attıktan sonra, esir olarak satılmasıyla birlikte Mısır'a kadar uzanan bir yolculuğu var. Mısır'a yerleşiyor. Burada da kölelik var, zindanda kaldığı bir süreç var, oradan çıkarılması var. Ekonomi Bakanı oluyor. Daha da yükseliyor, devletin başına geliyor. Şimdi dikkat etmemiz gereken bir husus var. **Yusuf (as) aslında dışarıdan gelen bir mülteci. Yani Mısırlı değil, Mısır'ın halkından değil.**

Şimdi biz Türk'üz. Türkiye'deyiz. Bir Arap geldi dışarıdan. Öyle düşünelim. Buranın yabancı. Yerlisi değil. Böyleyken dışarıdan gelen bir Arap'ın ülkemizde Ekonomi Bakanı olduğunu düşünelim. Daha sonra devletin başına geçtiğini. Fakat Türk değil. Bu bir kere kendi başına çok ses getirecek bir hadise. Ancak Yusuf (as) çok etkin, zeki, problemleri çözücü ve halkı kalkındırıcı bir pozisyonda bulunduğu için kimse buna o anda itiraz etmiyor.

Daha sonra devlet bünyesinde Yusuf (as) çok kuvvetleniyor. Taraftarları, gücü, mülkü artıyor. Allah ona daha da veriyor. Hayli bir kuvvet sahibi oluyor. Bunun akabinde Yusuf (as) artık yıllar sonra kardeşlerini, babasını, ailesini Mısır'a yerleştiriyor.

O büyük kavuşma gerçekleşikten, abiler pişman olduktan, babayla kavuşulduktan, her şey hallolduktan sonra Yusuf'un (as) ailesi Mısır'a gelip yerleşiyor. Düşünün Türkiye'deyiz. Bir Arap Ekonomi Bakanı oldu. Sonra devletin başına geçti. Yıllarca görüşmediği ailesini Türkiye'ye getirtti imkânlarıyla. Ailesini Türkiye'de bir eve yerleştirdi. Bununla da yetinmedi. Onlara ev verdi, ekebilecekleri bir bahçe verdi hayatlarını sürdürebilmeleri için. 12 tane erkek kardeş. Bunların nesilleri devam etti. Başka gelen insanlar da oldu. Hepsi de dışarıdan gelen insanlar. Ekonomik olarak çok giderek güçlenen bir pozisyondaydılar. Çünkü Allah onların mallarını, mülklerini bereketlendirdi. Zaten devletin en büyük adamı onların arkasında. Böyle bir hakikat de var. **Dolayısıyla dışarıdan gelen gurbetçiler, mülteciler Yusuf (as) döneminde Mısır topraklarında artmaya, büyümeye ve kuvvetlenmeye başladılar.** Aradan yıllar geçti. Yusuf (as) vefat etti. O ilk soydaki insanlar da vefat etti. Yusuf'un (as) babası, kardeşleri de vefat etti. Ama bu nesilden üreyen insanlar yaşamaya devam ettiler. Bunlar topraklarına hasatlar ekmeye, onları toplamaya devam ettiler. Fakat bir müddet sonra devlet bünyesinde oranın yerlisi olan, Mısırlı olan halk şöyle düşünmeye başladı: *"Bu insanlar aslında Mısır toprakların insanı değil. Dışarıdan geldiler. Bizim topraklarımızda kuvvetlendiler. Onları burada istemiyoruz. Neden ben kendi toprağımda bir Türk olarak şu dükkânın sahibi değilken bir Arap bu dükkânın sahibi olabiliyor ki, neden? Ben olayım."* diye insanlar kavga etmeye başlıyorlar kendi aralarında. Daha sonra devlet başkanının değişmesiyle, nesillerin değişmesiyle aradan yılların geçmesiyle aradaki düşmanlık artmaya başlıyor Mısır halkı tarafından dışarıdan gelen ve ekonomik olarak güçlenmiş olan bu nesile Mısırlıların öfkesi büyüyor. **Çünkü kendileri zengin olmak istiyor. İlerleyen süreç içinde İsrailoğulları, yani Yusuf'un (as) Mısır topraklarına getirdiği sülalesi değil, kendi nesli köle pozisyonuna düşüyor.**

Sonrasındaki dönemde devlet başkanı olarak Firavun'u görüyoruz. Çok zalim bir kral ve Firavun İsrailoğullarını tamamen ezmiş durumda. Onlara değil toprak parçası, kalacak yer bile vermiyor. Nefessizce çalıştırıyor. Onların hiçbir şekilde kalkınmasına izin vermiyor. Çünkü kalabalıklar. Mısır'a dışarıdan gelmişler. Ancak sayıları artmış. Firavun onların sadece işçi gücünden faydalanmak istiyor. Onların yükselmesini, devlet bünyesinde bulunmasını, para kazanmasını hiçbir şekilde istemiyor. **İşte Firavun döneminde doğan çocuk kim? Musa peygamber.**

Musa peygamber yeniden İsrailoğulları'ndaki kölelik sistemini bitirip onları bu zulümden kurtarıp tekrar, kalkındırıp yeni bir devlet kuracak olan peygamber. Musa (as) Yusuf'tan (as) yıllar sonra gelmiş olan, İsrailoğulları Mısır'da çok güçlü pozisyondayken köleliğe düşmüşken, onları bu durumdan kurtarmakla görevlendirilmiş olan peygamber. Dolayısıyla Mısır halkına baktığımız zaman Musa (as) geldiğinde onu reddeden, peygamber olduğunu düşünmeyen, saldıran büyük bir kitle görüyoruz. Ama **aslında Mısır halkı Yusuf'tan (as) doğru Allah'ı tanıyan bir halk.** Çünkü Yusuf (as) gördüğü rüyayla (Allah'ın izniyle) halkı kıtlıktan kurtarmıştı. Aynı bilgiler devlet kayıtlarında, Mısır'ın tarihinde var.

Hatta Yusuf'un (as) yaptırdığı bazı kuyular, mahzenler; birtakım yapılar var. Su depoları kurdurmuş mesela. Uzun yolculuklardan sonra yerin dibinden çekilen su sistemleri kurdurmuş ki kıtlık dönemlerinde bu sudan istifade edilsin, tarlalara taşınabilsin diye.

Yani Mısır halkı peygamberliği de biliyor, Yusuf'un (as) peygamber olduğunu da biliyor. Çünkü o dönemde dine girenler de çok olmuş. Allah'ın kim olduğunu da biliyor. Ancak sonrasında bütün bunları geride bırakmışlar. Musa (as) ortaya çıktığında ona inanan insanlar da hatırlatıyor bu durumu. *Siz aslında Yusuf'tan doğru biliyorsunuz hakikati. Neden bugün Musa'yı reddediyorsunuz?* diye karşı çıkan ve Allah'ı hatırlayan insanları da biz Kur'an'ı Kerim'de görüyoruz.

Nouman Ali Khan der ki: *"Müslüman tarihini bilmeli."* Bunun çok doğru bir söz olduğunu son yıllarda daha çok anladım. Tarihimizi bildiğimizde Yahudi'nin kim olduğunu, Hıristiyan'ın kim olduğunu daha iyi anlıyoruz. Dolayısıyla kendi konumumuzu da daha güzel bir şekilde idrak edebiliyoruz.

Yusuf Suresi bize muazzam bir tarih bilgisi ve sıralama vermiştir. İncil'deki Yusuf'tan (as) Kur'an'ı Kerim'deki Yusuf çok farklıdır. İncil'deki Yusuf'ta daha kişisel özelliklere, daha fazla magazinsel olaylara değiniyor. Bu tabii ki Allah'ın indirdiği sistemde değil. Değiştirilen boyutları da çok fazla var. Ancak diğer kutsal kitapların Kur'an'ı Kerim ile tutan yerleri de var elbette. Her zaman hepsi de yanlış değil. Onları da incelemek istiyorum Allah izin verirse.

Kur'an'ı Kerim'de Yusuf'un (as) özel hayatına, ruhsal yönüne daha yakından bakarız. Onun kendi **kalbindeki dünyaya, sıkışıklıklarına, yapamadıklarına, korkularına çok yakından şahitlik ederiz.** Bütün bunlar duygusallığı ile birlikte gelir.

"Abera" Arapça'da *suyun üstünden geçmek* demek. Ayette de diyor ki:

*"Andolsun ki, onların kıssalarında akıl sahipleri için **ibret** vardır. Kur'an, uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi ayrı ayrı açıklayan ve inanan bir toplum için de bir yol gösterici ve bir rahmettir."* Yusuf Suresi, 111.

"Onların kıssalarında ibretler vardır." İbret '*abera*' kökünden geliyor. *İbir* diye yazılıyor. ayn harfiyle. Yani Allah-u Teâlâ bize şunu söylüyor: **İşte bu kıssalar da sizin gözyaşlarınızın akmasına sebep olur. Yanaklarınızdan gözyaşlarınız akar gider. Suyun üstünden geçip giden şeyler gibi gözyaşlarınız da sizin yanaklarınızın üzerinden akar gider, bu kıssaları dinledikçe. Bu kıssalar sizin kalbinize dokunacak, şifâ olacak kıssalardır.**

Vahyin kendisi bizimle doğrudan konuşur. Benim de niyetim, muradım inşallah sizleri Kur'an'ı Kerim'e karşı meraklandırabilmek, Kur'an'ı Kerim'i çalışmaya karşı bir teşvik oluşturabilmek.

Şu sureyi hakikaten başından sonuna kadar adamakıllı takip etseniz sadece Yusuf Suresi'ni; inanının Kur'an'ı Kerim'in kendisiyle ilgili çok fazla şey öğreneceksiniz. Sizden ricam, arzum, sizin için duam, bu derse sebat etmek için ciddi bir niyette bulunun ve bunu sürdürmeye çalışın.

Şöyle düşünmeyin. Mesela ben bu akşam bu derse gelirken, Allah beni affetsin, çok büyük bir şevkle gelmedim. Sabah 9'da okulda dersim başladı. Aralıksız olarak saat 17.00'e kadar dersim Etüdlerle beraber 8-9 saat ders anlattım. Okuldan çıktım, çarşıya uğrayıp eve geldim. Özel dersim vardı. 1.5 saat onunla ilgilendim, ara vermedik, sınavı var diye. Öğrencim gitti saat 20.05'te dedim ki *"Oh dersim bitti, şimdi yatayım."* Sonra da dersimiz olduğunu hatırladım. O kadar zor geldi ki, derse gelmek. Çünkü sadece yatmak istiyordum. Nefsim bu derse gelmeyi hiç istemedi. İnanın hiç istemedim. Yatmak istedim ve derse zorla geldim. Bunu size neden söylüyorum? **Dersi anlatan veya sizin dışarıdan çok dindar gördüğünüz, iyi gördüğünüz insanlar her zaman bu şeyleri büyük bir şevkle yapmıyor. Buraya çok ciddi bir arzuyla, iştiaqla, nefsimi hiç ağır gelmediği için gelmedim bu akşam. Söz verdiğim için geldim. Önce Allah'a, sonra size söz verdiğim için geldim. Beni beklediğiniz için çok büyük bir yılgınlıkla, üzümlükle dersin başına geldim.** Ama dua ettim. Dedim ki: *"Allah'ım özür diliyorum. Şu an benim nefsim bu dersi açmak çok zor gelecek. Çünkü çok yorgunum. Ama yalvarırım sen bu dersi bereketlendir. Çünkü mutlaka ihtiyacı olan birileri dinleyecektir. Sen dersimizi güzelleştir."* diye dua ettim.

Size tavsiyem, hayırlı şeyleri nefsiniz, kalbiniz her zaman istemeyebilir. Hatta genellikle istemeyebilir. Kendinizi ittireceksiniz ve dua edeceksiniz. Diyeceksiniz ki: *"Rabbim, aslında canım hiç istemiyor. Kalbim hiç istemiyor. Ben şu an dizi izlemek istiyorum. Ama Seni seçmek istiyorum ve kalkıp şu an bu dersi açıp dinleyeceğim. Yalvarırım kalbime tesir etmesini nasip et, yalvarırım haftaya da derse girebilmeyi nasip et, yalvarırım bana sebat etmeyi nasip et."* Yalvaracağız kendimizle ilgili. Allah da onu bize inşallah nasip edecek.

Ne demiştik, vahyin kendisi bizimle konuşur. Vahyi kendimizce vardığımız sonuçları kanıtlamak için kurcalayamayız. Diyelim bir fikrimiz, görüşümüz var; onu kanıtlamak için Kur'an'ı kurcalayamayız. Kur'an böyle bir kitap değil. Bu büyük bir sorundur. **Kur'an anlaşılmalı için kurcalanmalıdır. Kur'an içindeki hakikatleri uygulayabilmek için kurcalanmalıdır.** Tabii ki bir sorumuz varsa onun cevabına da bakarız, ararız ama **Kur'an tartışmalarda haklı çıkma aracımız değildir.** Kastımız bu. Bizim sonucumuz her zaman ikinci planda kalmalı. Fikirlerimiz her zaman ikinci planda kalmalı. **Sonuçları Allah'ın vermesini beklemeyi öğrenmeliyiz.**

Belki iyi bir şeydir, belki kötü bir şeydir bilmiyorum. Emredildiğinde bir şeyi yapmam. İstemediğim bir şey bana buyruk olarak veriliyorsa, yapacağım varsa da yapmam. Çok kolay bir iş bile olsa emrivaki yoluyla getirilirse onu da yapmam. Ona karşı bir tadım kalmaz, yapmak istemem. Ama bu beşerle ilişkimde böyle.

Kur'an'ı Kerim söz konusu olduğunda ise Allah bir şey söylüyorsa, onu canım hiç istemese de işime gelmese de, beni mutlu etmese de, egoma ters düşse de, yapmak zorundayımdır ve yapmaya gayret ederim.

Allah u Teâlâ'ya olan tavrımız insanlara olan tavrımızla denk olamaz çünkü. Allah bana emir verebilir, buyruk verebilir, emredebilir ve canıma da okuyabilir. Ama ben afiyeti temenni ederim. Burada Allah'a karşı bakış açımızı da iyileştirmemiz lazım.

Allah u Teâlâ İsrailoğulları'na seslenirken Hz. İsa'da, Hz. Yusuf'da, Hz. Musa'da kullandığı hitap sürekli İsrailoğulları'ydı. *"Ey İsrailoğullarıydı."* Ancak Kur'an'ı Kerim'deki hitaba baktığımız zaman *"Ya eyyühennas, ya eyyühel müminin."* *"Ey insanlar, ey Müminler."* diye sesleniyor Allah u Teâlâ. Burada bir kavim, ırk ayrımı yok. İsrailoğulları Resûlullah'a (sav) belli koşullar sundular. *Eğer sen sadece bizim için gelmediysen biz seni peygamber olarak kabul etmeyiz,* dediler. Çünkü İsrailoğulları bu güne dek sadece kendi soylarından gelen peygamberler görmüşlerdi. Hakikaten böyle olmuştu. Onlara özel peygamberler gelmişti. Dolayısıyla bu kez onların kan ve soylarından gelmeyen, bütün insanlığa gelmiş olan bir peygamber İsrailoğulları'nın egolarına, kibirlerine çok ağır geldi. Ve Resûlullah'ı (sav) bu sebeple de kabul etmediler.

Zaten bu konuyla ilgili birçok hadis i şerif, sahabeden rivayetler vardır. Yahudilerin kendi kaynaklarında da itiraflar vardır. Ona (sav) bir gün Yahudilerden birisi çok büyük hakaretlerde bulunuyor. Diğer Yahudi âlim onu sağa çekip uyarıyor. *"Sakin bir daha ona böyle şeyler söyleme. Allah üzerine gazap indirir."* O da diyor ki, *"Gerçekten peygamber mi ki Allah üzerime gazap indirsin?"* *"Evet"* diye cevaplıyor diğeri. *"O, Allah'ın peygamberidir."* *Bu ortada olan bir hakikat. Peki, diyor biz bu durumda neden ona iman etmiyoruz? Çünkü o bizim içimizden çıkmadı. O bizim kanımızdan değil. Hakikati görmelerine rağmen kibirlerine yediremedikleri için, kabul etmedikleri bir peygamber Resûlullah (sav).*

Yusuf Suresinin kendisini tanııtma ayetine gelelim:

"Sana bu Kur'an'ı vahyetmekle kıssaların en güzelini anlatıyoruz. Hâlbuki daha önce sen bunlardan habersiz idin." Yusuf Suresi,3.

Yusuf'un (as) hayatı için en güzel kıssa, en güzel hikâye deniyor Kur'an'da.

Kıssa kasas ile aynı kökten gelir. Kasas Suresinde ise Musa'nın (as) hayatı anlatılır. Musa ve Yusuf peygamberin arasında ciddi bir bağlantı olduğunu dersin başında anlatmıştık.

Mısır halkı Hz. Yusuf'u ve getirdiği dini tanıyorlardı. Gizli değildi. Bütün yaşananlar tarihin bir parçasıydı. Herkes bunlara zaten vakıftı. Hz. Musa, Hz. Yusuf'tan sonra geliyor. Ancak Firavun Hz. Musa'ya diyor ki *"Biz atalarımızdan böyle bir şey duymadık."* Aslında bu yalan. Biliyor, duydu. Hz. Yusuf kendi kaynaklarında var.

Mümin Suresinde çok özel biri tarafından yapılan bir konuşma var. Hz. Musa'nın arkadaşı. O bir polis memuru. Hz. Musa tartışmakta olan iki adamdan haksız olduğunu zannettiğine yumruk attığında ve adam öldüğünde Firavun'un adamları onu ararken, bu polis Musa'ya kaçmasını söylemişti. Aradan yıllar geçiyor. Hz. Musa geri geliyor. Bu arada o polis memuru Hz. Musa'ya iman etmiş ancak saklıyor yıllardır. Yıllar içinde terfi de etmiş. Firavun *"Daha önce biz böyle bir şey duymadık. Peygamberlik diye bir durum yok."* dediğinde artık adam cevap veriyor.

Mümin Suresi 34. Ayette. Diyor ki: *"And olsun daha önce Yusuf da size gelmişti."* Yani diyor ki, *siz tanıyorsunuz, biliyorsunuz. Musa'nın peygamber olduğunu biliyorsunuz ama bilmiyormuş gibi yapıyorsunuz. Siz zaten biliyorsunuz. Duymadım demek ne demek oluyor?* Çünkü kabul etmek istemediklerinden duymamış gibi yapıyorlar. *Sonunda o vefat edince de demiştiniz ki: "Allah ondan sonra kesin olarak bir elçi göndermez."* İnsanlar Yusuf (as) vefat ettiğinde demişler ki, bundan sonra bir daha peygamber gelmez diye aralarında konuşmuşlar.

Bu adam Mısır'ın tarihinden bahsediyor. Musa'nın (as) mirası, Yusuf'a (as) doğrudan bağlantılıydı. Birbirlerine iç içe geçmiş durumda alâkaları vardır. Kur'an'ın hikâye anlatış şekli işte böyledir. Paraleldir. İki peygamberin hayatında çok güzel ortaklıklar bulacağız ilerleyen derslerde.

Allah'ın bize verebileceği en değerli hediye onun kelamını okurken bize ikram ettiği gözyaşlarıdır. Allah, bizi samimi gözyaşları ve tövbelerle nimetlendirsın.

İki hafta sonraki dersimizde Yusuf Suresi'nde ebeveyn bölümünden bahsedeceğiz. Musa (as) ve Yusuf'un (as) hayatlarındaki ortaklıkların karşılaştırmalarına başlayacağız. Hayatlarında neler olduğunu, ortaklıklarını, farklılıklarını inceleyeceğiz. Çok keyifli bir ders olacak inşallah.

Allah hepimizi istifadelendirsın ve peygamberlerine karşı muhabbetimizi artırsın. Onları tanımayı bize nasip eylesin. Amin.

(3 Ocak 2022)